T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 7228 30 Temmuz 2004
KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Manisa Milletvekili Hasan ÖREN tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/2959 esas sayılı **yazılı soru önergesinde** yer alan sorulara verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur:

Hükümet olduğunuzdan beri babalar gibi satarım mantığı ile kamu kuruluşlarını özelleştirme hızınız artarak devam etmektedir. Ancak yapılan özelleştirmelerin yargıdan geri dönmesi özelleştirmelerin ne kadar yanlış yapıldığının göstergesidir. Bütün dünyada özelleştirme ile kaliteli üretimi artırma, istihdam yaratma, vergi gelirini artırma, yeni teknoloji ve yeni yatırımların yapılması anlaşılır. Ancak ülkemizde özelleştirme bu anlayıştan farklı olarak devlet kurumlarını ne pahasına olursa olsun elden çıkarma, yandaşlara kaynak sağlama açıkçası peşkeş çekilme şeklinde olmaktadır.

Hafta sonu gazetelere de yansıdığı kadarıyla Et ve Balık Kurumu Kombinalarının satışındaki olumsuzluklar konunun tekrar gündeme gelmesini sağlamıştır. EBK kurulduğundan bu yana hayvancılığın ve gıda güvencesinin en önemli destekçisi olmuş, hayvan ıslahı, kasaplık hayvancılığa yön verilmesi, canlı hayvan ve et ürünlerinin iç ve dış ticareti, hayvancılık kredileri ve et teknolojisinin geliştirilip yönlendirilmesinde önemli görev yapmıştır.

Özelleştirilen Ankara Sincan ve Manisa Kombinaları ile Samsun Soğuk Hava Depoları gerçek değerlerinin %25'i bedelle satılmıştır. Adana ve Kayseri Kombinalarının ise satışı durdurulmuştur.

Bu nedenlerle;

SORU 1- EBK kamu kurumları ve TSK ihalelerine neden sokulmamıştır. Bu nedenle kurumun 100 trilyon lira zarar ettiği doğru mudur?

CEVAP 1- Değer tespit ve İhale işlemleri 4046 sayılı Kanunun 18 inci maddesine istinaden yapılmıştır. Sincan Et Sanayi İşletmesi ve Tavuk Kombinası 2003 yılında 10,8 trilyon TL, Manisa Et ve Tavuk Kombinasıda 2003 yılında 5,5 trilyon TL zarar etmişlerdir. Bu kombinalar kuruldukları günden bu yana hemen hemen hiç karlı yıl geçirmemiş ve hep kaynak tüketen işletmeler olarak devam etmişlerdir. Her iki kombinanın satışında Değer Tespit Komisyonunca belirlenen değerlere ulaşılmıştır. Adana Kombinasına sadece bir talep olduğundan, Kayseri Kombinasına verilen teklif değer tespit komisyonunca belirlenen değerin altında olduğundan her iki ihale de iptal edilmiştir.

./..

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

30 Temmuz 2004

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 7228
KONU :

Et ve Balık Ürünleri A.Ş. (EBÜ A.Ş.)'nin Kamu Kurumları ve Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ihalelerine sokulmaması gibi bir durum söz konusu değildir ve iddia edilen hususun herhangi bir belge ve dayanağı bulunmamaktadır. EBÜ A.Ş. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde TSK ve diğer Kamu Kurumlarının ihalelerine katılmakta olup; 2003 yılı ve 2004 yılı 1 nci 6 aylık döneminde açılan TSK ve diğer Kamu Kurumlarının ihalelerinden 227'sine katılmış, bu ihalelerden 88'i EBÜ A.Ş. tarafından üstlenilmiştir. Kamu ve özel sektörce yapılan ihaleler ve alımlarda EBÜ A.Ş.'nin ihalelerde yetersiz kalmasının temel sebepleri işçilik, hammadde girdileri ve diğer girdi maliyetleri üretim maliyetlerini artırmakta ve özel sektör karşısında rekabet şansını azaltmaktadır. EBÜ A.Ş. kamuoyunun baskısı sonucu üretime zorlanmakta maliyetlerinin yüksek olması gibi nedenlerle ürettiği mamulleri pazarlamakta sıkıntıya düşmektedir. EBÜ A.Ş.'nin TSK'dan aldığı ihalelerde genelde ya ihale edilen miktarlar çok düşük veya teslimatın yapılacağı yerler çok dağınık konumda olup özel sektör ilgi göstermemektedir. EBÜ A.Ş. elinde birikmiş et stoklarını eritebilmek için maliyetlerinin çok altında teklif vermesinden dolayı büyük zararlara uğramaktadır. EBÜ A.Ş.'nin aşırı istihdam, stokların artması ve stoklarındaki ürünü satamaması ve üretim maliyetlerinin çok altında fiyatlarla ihalelere girmesi sonucu EBÜ A.Ş.'nin zararı 2003 yılında 61,8 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Özelleştirme kapsamına alındığı tarihten bu güne EBÜ A.Ş.'ne 570 milyon ABD Doları tutarında kaynak aktarılmıştır. Kısacası EBÜ A.Ş.'nin zarar etmesinin arkasındaki en önemli iki sebepten birisi aşırı personel istihdamı, diğeri ise girmiş olduğu ihalelerde verdiği tekliflerin yüksek olması nedeniyle ihaleleri kaybetmesidir. EBÜ A.Ş. bu konumuyla kaynak üretmekten ziyade kamunun kıt kaynaklarını tüketmekte ve sektörün gelişimi yönünde en büyük engel olarak bulunmaktadır.

SORU 2- Satışa çıkarılan Adana ve Kayseri Kombinalarının satışı neden durdurulmuştur. Bazı Bakanların satışın engellenmesinde rol oynadığı doğru mudur?

CEVAP 2- Söz konusu ihalelerden Adana Et Kombinasına tek teklif alınmıştır. 4046 sayılı Kanunun 18 inci maddesi A fıkrası c bendinin Pazarlık Usulü başlığını taşıyan paragrafı "İhalelere birden fazla teklif sahibinden kapalı zarf içerisinde teklif almak suretiyle başlanabilir." hükmüne binaen, İhale Komisyonu Adana Et Kombinası ihalesini değerlendirmeye almamıştır. Kayseri Et Kombinasında ise ihaleye 2 firma katılmış, firmalardan Besiciler Ortak Girişim Grubu ilk teklifinin nihai teklifi olduğunu beyan ederek pazarlık görüşmelerine devam etmemiştir. Pazarlık görüşmelerine devam eden Başyazıcılar Et ve Gıda Sanayi A.Ş.'de nihai teklifini sunmuş; bu teklif, İhale Komisyonu tarafından yeterli bulunmayarak ihalenin iptali yönünde karar alınmıştır.

SORU 3- Ağırlıklı olarak beyaz et ihtiyacını karşılayan Ankara-Sincan ve Manisa kombinalarının öncelikli olarak satılmasının, Maliye Bakanı'nın oğlunun mısır ve beyaz et ithalatı yapmasıyla ilgisi var mıdır?

./..

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

30 Temmuz 2004

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 7228
KONU :

CEVAP 3- Manisa Et Sanayi İşletmesi ve Tavuk Kombinasının 2003 yılı beyaz et üretimi 2039 Ton, 2004 yılı 1 inci 6 aylık dönemde ise 27 tondur. Sincan Et Sanayi İşletmesi ve Tavuk Kombinasının 2003 yılı beyaz et üretimi 3092 Ton, 2004 yılı 1 inci 6 aylık dönemde ise 169 tondur. EBÜ A.Ş.'nin 2003 yılı ve 2004 yılı 1 inci 6 aylık dönem için toplam üretimi 5228 tondur. Bu iki kombina dışında diğer kombinalarda beyaz et üretimi bulunmamaktadır. EBÜ A.Ş.'nin diğer kombinalardaki satışları ile birlikte aynı dönemdeki toplam satışı 5542 tondur. Beyaz et sektöründe üretim 2001 verilerine göre 900.000 tondur. Sektördeki üretim miktarı pazarla birlikte artarak devam etmektedir. EBÜ A.Ş.nin beyaz etteki payı % 0.50 den daha azdır. Piyasa kendi dinamiklerini oturtmuş olup, sistem kendi kendini regüle etmekte ve aynı zamanda beyaz et üreticileri örgütlü konumdadır. İşletmeler sürekli zarar etmektedir. 2003 yılı sonu itibarıyla; Sincan Et Sanayi İşletmesi ve Tavuk Kombinasının 10.8 trilyon TL, Manisa Et ve Tavuk Kombinasının ise 5.5 trilyon TL zararı bulunmakta ve herhangi bir geliri bulunmamaktadır. Şirketin 2003 yılı zararı ise 61.8 Trilyon TL'dir. Faaliyetlerin finansmanı için şirkete Özelleştirme İdaresi Başkanlığından bugüne kadar 570 milyon USD Doları kaynak aktarılmıştır.

SORU 4- Ankara-Sincan ve Manisa kombinalarını alan firma sahipleri nerelidirler? Bu iki firma ve sahiplerinin birbirleri ile bir ortaklığı veya ilişkisi var mıdır?

CEVAP 4- Sincan Et Sanayi İşletmesi ve Tavuk Kombinası satışı için yapılan ihaleye 2 firma teklif vermiş ve Eserler İnşaat Turizm ve Ticaret Ltd. Şti. 3.700.000 ABD Doları ile en yüksek teklifi vermiştir. 2 inci sıradaki Gram Gıda ve Tekel Maddeleri A.Ş.'de 3.660.000 ABD Doları vermiştir. Alınan teklifler değer tespit rakamları ile karşılaştırıldığında, ihale komisyonu tarafından satışa uygun bir değer olarak bulunmuştur. Eserler İnşaat Turizm ve Ticaret Ltd. Diyarbakır Ticaret Siciline kayıtlı, Gram Gıda ve Tekel Maddeleri A.Ş. Ankara Ticaret Siciline kayıtlıdır. Manisa Et ve Tavuk Kombinası satışı için yapılan ihaleye 2 firma teklif vermiş ve May Et Ürünleri Gıda Sanayi Tic. Ltd. Şti. 1.260.000 ABD Doları ile en yüksek teklifi vermiştir. 2 inci sıradaki Foşa Gıda ve Tarım Ürünleri Paz. San. İç ve Dış Tic. A.Ş. 275.000 ABD Doları vermiştir. Alınan teklifler değer tespit rakamları ile karşılaştırıldığında, ihale komisyonu tarafından 1 inci sıradaki teklif satışa uygun bir değer olarak bulunmuştur. 2 inci sıradaki teklif ise uygun bulunmamıştır. May Et Ürünleri Gıda Sanayi Tic. Ltd.Şti. Diyarbakır Ticaret Siciline kayıtlı, Foşa Gıda ve Tarım Ürünleri Paz. San. İç ve Dış Tic. A.Ş. Bursa Ticaret Siciline kayıtlıdır.

SORU 5- Kombinaları alan firmaların, üretimi artırma, istihdamı artırma, yeni teknoloji transferi ve yeni yatırım yapma konusunda taahhütleri var mıdır?

SORU 6- İhale şartnamesinde ihaleyi kazanan firmalar kombinaları ne kadar süre ile işleteceklerdir. Bu alanlarda başka faaliyet yapmalarına (Petrol istasyonu, Konut yapımı vs)

./..

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

30 Temmuz 2004

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 7228
KONU :

izin verilecek midir? Kombinaları çalıştırmadıklarında ve işçilerin işine son verdiklerinde ne gibi yaptırım uygulanacaktır?

CEVAP 5-6- İhale şartları doğrultusunda alıcının, kombina veya kurulacak sınai üretim tesisinin ülke ve bölge ekonomisine katkı sağlaması ve sürdürmesi için satış tarihinden başlamak üzere; en az 2.000.000 $ (ABD Doları) tutarındaki herhangi bir sınai üretim alanındaki yatırımı üç yıl içerisinde ve her yıl en az 1/3 ünü gerçekleştirmesi ve yine alıcının, kombina veya kurulacak sınai üretim tesisinin ülke ve bölge ekonomisine katkısını sürdürmesi ve istihdamın devamı için satış tarihinden başlamak üzere; 3 yıl süreyle en az 50 personeli istihdam etmesi zorunluluğu getirilmiştir. Yatırım ve İstihdam Taahhüdüne uyulmadığı taktirde cezai şartı ödemeyi kabul ve taahhüt edeceğine ilişkin madde hükmüne yer verilmiş olup, söz konusu varlık gayrimenkul olarak satılmamıştır. OSB Yönetmeliği ve Manisa Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğünün OSB planında petrol istasyonu ve benzeri tesislerin kurulamayacağı hüküm altına alınmıştır. İhale Şartları doğrultusunda işçiler kıdem tazminatları şirkete ait olmak üzere, alıcıya devredilecektir. Ayrıca kombina veya kurulacak sınai üretim tesisinin ülke ve bölge ekonomisine katkı sağlaması ve sürdürmesi ve istihdamın devamı için satış tarihinden başlamak üzere Yatırım ve İstihdam Taahhütüne ilişkin hükümler bulunmaktadır. Çalışanlar ile ilgili olarak, kombinalarda daimi ve geçici işçilerin mağduriyetinin önlenmesine ilişkin madde hükmüne yer verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı